

Inserati se sprejemajo in velja tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanj se cena primeroma zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo; nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošilja velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah šteč. 25.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Le ne preveč upanja!

Nedavno smo spregovorili nekoliko o novem ministerstvu in rekli, da je pogreta jed — le z enim ocvirkom zabeljena. Takrat smo tudi rekli, da te pogrete jedi bi ne bili prav nič veseli, če bi ne imela novega ocvirka. Zdaj smo že brali veliko listov, oziroma njihove sodbe o tem ministerstvu — dobre in slabe, a ne po onih ne po teh se nismo mogli prepričati, da bo v Avstriji politično vreme zasukalo se kmalu na bolje.

Res sta med tem tudi huda nasprotnika Slovanov, Herbst in Giskra, izstopila iz delegacij, a to nima posebne važnosti, ker ravno tako lahko zopet vstopita, če bi se jima to potrebno zdelo; saj smo že večkrat kaj takega doživeli, da je kdo odstopil le, da je drugemu prostor naredil in ta je zopet zanj hranil. Po domače se pravi to: kujati se, in kdor se kuja, gotovo misli na to, da bo na prejšnje mesto nazaj poklican, ter na skrivnem vse napenja, da bi druge do tega prisilil. Herbst in Giskra sta toraj le šla „zad za svoje ladije“, kakor Homer pravi o Ahilu, družega nič.

Kaj pa grof Tasffe, minister notranjih zadev, toraj najvažnejši med vsemi? Kaj je grof Tasffe, smo že tudi vsaj površno omenili. Če se človek ves teden posti, je že vesel, ako vsaj po enkrat na teden dobi nekoliko več in boljše jedi. Nam Slovanom, ki smo toliko let že jedli le in le kislo zelje, zelo dobro de, ako zagledamo enkrat na tem zelji klobaso; če prav je še ne dobimo brž, vsaj se nadjamo, da je za nas pripravljena.

Ali le ne preveč upati, da se nam ne bo tako godilo, kakor kmetu, ki na zeleno žito dela dolgove, potem pa pride toča in mu vse

pobije, da je na slabšem, kakor je bil. Grof Tasffe res ni meso od mesa dosedanje ustavoverske stranke, on je bolj plemenitih načel, ali — ali večkrat je volja boljša od moči. Vse — se ve da — tu visi na prihodnjih volitvah za državni zbor, ktere ima on največ v rokah. Dokler se te ne pričnejo, ne bomo o grofu Tasffe-ju mogli reči ne bev ne mev.

Nekaj se nam pa vendar že zdaj čudno zdi in to ste dve reči. Prva briga vse cesarstvo, druga le kranjsko deželo in posredno vse Slovence in kolikor toliko tudi vse Slovane.

Ves svet se je nadjal, da, če se misli na popolen prevrat, bo prvo, kar bo storilo novo ministerstvo, to, da se razpusti državni zbor ter naglo razpišejo nove volitve, da se tako spravijo iz državne zbornice tisti elementi, ki so zdaj začeli presedati že vsakemu, ne le nam, in se dobé v nj novi ljudje, ki niso nagnjeni po stari družbi, marveč zdravega uma in voljnih moči pomagati ministerstvu pri težavnem delu prevstrojenja Avstrije tako, da bodo vsi narodi njeni zadovoljni.

Ali državni zbor ni bil razpuščen in to nam ni prav nič všeč, ker nam je znamenje, da na prevrat na Dunaji ne mislijo še s tako resnobo, kakoršne bi treba bilo po vseh skušnjah zadnjih let. Starega grešnika je treba hudo stresti, da se obrne na krivi poti, opomini, če še tako resnobni, ne izdajo nič. Mi ne želimo Avstriji, da bi v še večje stiske prišla, a skoro se nam zdi, da bo tega treba, predno bo ukrenila na pot druge, dosedanje ravno nasprotno notranje politike. Da bi le takrat ne bilo prepozno, kakor navadno pri trdovratnih grešnikih.

Najslabše za nas je to, kakor smo že omenili, da je Stremayr ostal v ministerstvu;

dokler ta ne gre, ne nadajmo se ničesar. Kako prav ga sodimo, kaže to, da je glasoviti šolski postavi Vesteneckovi zadobil potrjenje.

No, po tem ne rečemo nič več ko to: Stremayr se bo preobrnil, kedar se bo z ministerskega stola zvrnil.

Pij IX. Leon XIII.

Bilo je vlani 7. februarja, ko je švignila po svetu žalostna vest o smrti preljubnega papeža Pija IX. Otožno so odmevali zvonovi od kraja do kraja, in celo dobri katoličani so se popraševali, kaj li bode sedaj? Na svetu zmešnjava velika, in preobilno sovražnikov, kteri so napovedovali že davno, da bode Pij IX. poslednji papež. Tim večje pak je bilo potem veselje, ko je 20. februarja švignila po svetu radostna vest o izvolitvi novega papeža Leona XIII. Nagla je bila volitev; prst Božji se je razodel v njej; obletnica nam to jasno spričuje.

Velika in pomenljiva je vstanova papeštva na svetu. Pomenljiv je zastop vladarjev pozemeljskih bodi si v kateri koli državi; ali — kaj je posvetna, pozemska vlada proti sveti, duhovni, nadzemski, ktero prevzame vsakteri namestnik Kristov, vsakteri namestnik Petrov v cerkvi katoliški! Prva oblast je to na svetu, v verstvenem in npravstvenem oziru vzvišana nad vse druge; na zemlji vlada, a v nebesa sega, in tako strinja oba sveta in je največje pomembe v svetovni zgodovini že sama po sebi. In če kedaj — je res sedaj pomenljiv bil nastop novega poglavarja katoliške cerkve.

Drugič je ta volitev pomenljiva vsem, ker

Ubogi Muhzin.

(Konec.)

Trg Džerid v Carigradu je velik prostor, na katerem se razveseljujejo turški velikaši z metanjem sulic, s streljanjem pušic in drugimi enakimi igrami. Sam sultan je dostikrat tudi tu sulice metal in streljal z lokom, in kakor navadno je bil on vedno med vsemi strelci in metalci najizvrstnejši.

Tudi omenjeni dan udeležil se je streljanja, pa ni zadel nikdar tarče. Razjezil se je in dolžil je, kakor to slabi strelci vedno store, veter, solnce, lok itd., da so krivi slabega streljanja. Na vse zadnje jezil se je čez svoj prstan, češ, ta je kriv, da nič ne zadene.

Navada je namreč bila, da so struno na loku prijemali in napenjali z nalašč zato narejenim prstanom.

— Dajte mi drug prstan, moj ni za rabo — zavpije sultan.

Vsi navzoči priskočijo in vsak ponudi vladarju svoj prstan. Ta poskusi vsacega, pa mu nobeden ne dopade.

— Ne eden ni dober, ne eden! Kdo neki je vaše ničvredne prstane delal? Nobeden sedanjih zlatarjev ne zna tako dobrih prstanov za streljanje delati, kakor jih je delal umrli zlatar Sulišan. Ali ta ne živi več! Ali nima nobeden vas prstana Sulišanovega dela?

Urno priskoči Ali Hodža in ponudi sultanu prstan Sulišanovega dela v dar.

Sultan vzame prstan, ga natakne na prst, napne z njim struno na loku, vstrelji in zadene tarčo tako dobro, da so mu vsi ploskali, najbolj pa Ali Hodža, saj ni vedel, da so te pušice imele veljavo, kakor bi bile vstreljene v njegovo srce.

Po igri na trgu Džerid zapove sultan pripeljati Muhzina iz zavora.

Prebirajoč po Alkoranu pričakoval ga je z molkom v roki in s prstanom na prstu.

Ko Muhzin ustopi in zagleda pri sultanu molek in prstan, spoznal ju je precej za svoje. Pade na kolena pred vladarja in poljubi rob plašča:

— O gospod, molek in prstan, ktera imaš v rokah, sta moja.

Sultan ga izprašuje, kaj je na pojedinih kroglicah molka zapisano, kakšni kamni so v kroglice vdeleni. Kupec vedel je na vsako vprašanje pravi odgovor. Sultan zapove Muhzina spet v zapor odpeljati.

Drugi dan pokliče Hodžija k sebi. Pogovarja se z njim o raznovrstnih pravih in vprašuje ga za svet. V pomenkovanji pripoveduje mu sultan tudi neko pravdo, ki je bila čisto enaka prigodbi med Hodžijem in Muhzinom. Pripoveduje namreč, kako je prijatelj, ki se je na pot odpravljaj, prijatelju izročil vse svoje premoženje in kako je ta potem vračajočemu se prijatelju vse vtajil. Na zadnje ga še vpraša, kako kazni zasluži tak nezvesti prijatelj, tak goljuf, ki svojega prijatelja na ta način spravi ob vse premoženje?

V čemer se človek sam pregreši, tako pregreho navadno na drugih najhujše obsodi. Hodžiju morebiti še na misli ni prišlo, da se je on ravno tako pregrešil kakor ta, o katerem mu je sultan pripovedoval, in če ga je prav vest spekla, saj je nagrobni kamen dosti globoko pokrival Muhzina in z njim tudi njegovo

očitno potrjuje obljubo, da gospod pri svoji cerkvi ostane do konca sveta, in da je najhujše sovražne moči ne bodo premagale. Oropana vse pozemeljske reči in podpore, brez vsakere posvetne brambe, stala je skala v sredi viharov, le sam starček Pij IX. jo je varoval, v levi držeč križ, z desno blagosloveč. V tem trenutku pade starček v grob, ali — žezlo njegovo poprime nagloma drug naslednik tako krepko, da ostrmi vsa sovražna vojna, in vnovič vernim pomoč božja se oglasi, kedar sila do vrha prikipi. „Crux de cruce“ se umakne, in v tem hipu prikaže se „Lumen de coelo“. Kako se meša svet v svoji učeni, ali luč na nebu mu je prisijala, luč, koja kaže resnico in brani pravico vsem, koji so blage volje. Ta luč, koja sveti po Leonu XIII. zdaj že čez leto tolikanj čudovito, kaže in potrjuje vsem, da cerkev katoliška ni delo človeško, marveč nebeško, delo Božje. Države zginjajo, cerkev katoliška ostane in se poživlja.

Prihodnji pondeljek bode obletnica venčanja sedanjega bistrega papeža Leona XIII., in ta obletnica bode pomenljiv sad, ker se dan poprej slovesno prične sveto leto, ktero ima trajati od 2. marca do 1. junija. Kakor že mnogi predniki njegovi, tako je tudi sedanji razpisal milostivo ali sveto leto vsled svojega nastopa, naj bi z zedinjenimi molitvami sprosili, da bi Bog prav in uspešno vodil čedo in pastirja. Hudo pod pot so jo zavozile skoro vse pozemske vlade in države, in silno se tresejo njih prestoli. Z njihovim prekucom pretijo pa nebrojne nadloge tudi ljudstvom in narodom. Da se temu ognemo, naj bi poslušali vsi glas dobrega pastirja ter hodili za lučjo njegovo, in ne bomo hodili po temi, marveč bobemo imeli luč življenja.

Dajte nam dela!

I.

Moderna država žalibog nema srca za davkoplačevalca. Vedno ta sliši le vpitje: plačaj, plačaj! kje bo kaj zaslužil, mu pa noben brič ne pové. Pod absolutizmom so nekteri boljši vladarji včasih domislili se ljudstva, in sem ter tje kaj storili za njegovo blagostanje. Potem so prišli liberalni preroki in začeli ljudstvu na uho trobiti, kako je ne-

srečno, in kako bo potem vse dobro, kedar bodo vladali od ljudstva voljeni zastopniki.

Mi smo v Avstriji dobili ustavo, dobili poslance in državni zbor, pa kaj imamo od tega? Ali je zdaj bolje? Ali ima večina poslancev in iz nje izvirajoča „ustavna“ vlada kako srce za nas? Dolg raste na dolg, vsako leto deficit, — in vsako leto viši davki, obenem pa vedno menj zaslužka! Naše narodno gospodarstvo propada od leta do leta huje. Minister je rekel: „Es wird schon besser werden,“ slovenski humor pa si je zmisli na to tak odgovor: „Tri leta bo še slabo, potem pa nikoli več dobro.“ Naša ustavoverna vlada se je posebno bavila s pritiskanjem Slovanstva, da si je zagotovila ustavoverne večine po zborih; da bi se bila za ljudsko blagostanje toliko brigala, ko za to, bilo bi mnogo boljše. V obrtnijstvu nas podirajo nemške države, Angleži in Francozi, naše kupčijske pogodbe so take, da nam tujci ves zaslužek požirajo. Domači obrtnik nima dela, po naših trgih se prodaja tuje blago; kmet je pa spet revež, ker mu rusko, amerikkansko in rumunsko žito tako konkurencio dela, da domači pridelki nemajo nobene vrednosti.

Mi moramo rediti legijon dobro plačanih in dostikrat nepotrebnih uradnikov; judje vlečejo milijone na obrestih državnega dolga, kar še naših krvavo prisluženih davkov ostane, potrati se za vojake in kanone. Kmetija za kmetijo gre na boben, po drugih krajih pa se denar pri oknih ven meče: opominjamo le na dunajsko razstavo, na operno gledališče, na velikanske plače nekterih državnih služabnikov, na podpore, ki so se dajale in se še dajejo bankam, železnicam, služnim časnikom itd. itd. V vsaki vasi zidajo šolsko palačo in nastavljajo učitelje in učiteljice; zmirom bolj polne so ječe, ki jih izgoji liberalizem in brezverstvo, in tudi te je treba vzdržavati. Kmet in obrtnik, krčmar in trgovec, ti pa plačuj, ti za vse skrbi! Kdo te pa praša, ali imaš ali nemaš, ali si kaj zaslužiš ali ne?

Če je že v celi Avstriji slabo, pri nas na Slovenskem je pa še za deset procentov slabše ko povsod drugodi. Tukaj domačega človeka že iz principa povsodi odrivajo. Nemškutar moraš biti in bogatin, pa ti bo vse na roko šlo, manjšega moža poštenjaka pa bodo zadušili skušali. Slovenca še za diurnista neradi

vzamejo. Deželni zbor, deželni odbor, magistrat, hranilnica, šolski svet, vse je v nemškutarskih rokah. Zdaj so domači obrtniki mislili, da bodo pri norišnici kaj zaslužili. Pa kaj naredi deželni odbor? Delo razpiše še le v zadnji uri, da se ga manjši mizarji ne morejo udeležiti; ključarjem je pa bojda neki graški mojster delo vzel ker hoče za 17% boljše kup delati. Kakšno zamore to delo biti?

Kakor pri nemški realki, tako bodo menda tudi pri norišnici na Studencu le tujci denar služili; — ko bi le hoteli tudi davke za nas plačati.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 28. februarja.

Razpadanje **ustavoverne** stranke se najbolj vidi na tem, da odstopajo njeni voditelji, kakor Skene, Herbst, Giskra, Kuranda. Vkljubo temu ustavoverstvo še kraljuje, ker ga po konci drži ministerstvo Stremayr - ovo. Dolgo menda to ne bo trpelo. Kolikor tudi je glasoviti Štajarec gladek na vsestrani, enkrat ga bo opozicija že v pest dobila, in potegnila ga iz ministerskega stola.

Včeraj ste se zbrali delegaciji v Pešti. „N. fr. Presse“ pozivlja ustavoverce, naj se možko držé. Ne bo nič pomagalo. Tam so zakleti v manjšino!

Vnanje države.

Da je **ruski car** generala Črna-jeva iz Bolgarije nazaj poklical, to judošvabo-turke silno veseli. Naj se pomirijo, našli se bodo za bolgarski ustanek še drugi voditelji.

Ker ruski vojaki zapuščajo Bolgarijo, beže tudi Bolgari iz Rumelije za njimi, ker se turških grozodejstev bojé.

Črnogorska vlada hoče tudi na Dunaj poslati svojega poslanika. Ne ve se še, ali pride Maša Vrbica, ali Božo Petrovič Črnogorce v Avstrijo zastopat. Časnik „Glas Črnogorca“ je zopet začel izhajati, in toži, da so Črnogorci od turškega plena premalo dobili. List pravi, da se hočejo Črnogorci pripraviti na trenotek, ko se bo srbsko vprašanje popolnoma rešilo.

Turški in avstrijski (sic!) komisar nista hotela podpisati protokola prve seje bolgarske skupščine. Pravi se, da avstrijski komisar za to ni hotel podpisati, ker je bil protokol pisan v ruskem jeziku. Celo „N. fr. Presse“ se čudi, kako more Avstrija takega komisarja v Trnovo poslati, ki ne razume ne ruskega ne bolgarskega jezika. Na Dunaji pač še zmirom mislijo, da mora ves svet nemški znati! Kdaj se bodo tega neumnega nazora enkrat znebili?

Bolgari naj bi v kratkem obhajali ti-sučletnico slavnega svojega carja Simeona, in v ta namen hočejo bolgarski slušatelji zagrebskega vseučilišča izdati zabavno-podučni almanah v Zagrebu, in pozivajo bolgarsko mladino k sodelovanju. Pretekli teden so v proslavo pričetja bolgarskega zbora v Trnovem napravili v Zagrebu bivaioči Bolgari zabavni večer, in govorilo ter popevalo se je prvokrat bolgarsko na veliko radost premnovega odličnega občinstva. Kaže, da se tako lepo vzbuja vzajemnost med Jugoslovani. — V cerkvah bolgarskih je naukazana molitev, v koji se Bog prosi milosti, da skoro zjedini ves bolgarski narod.

V **Rimu** je sedanji papež Leon XIII. sprejel do 1000 katoliških časnikarjev raznih narodnosti, koji so zastopali cerkvenih časnikov in novin do 1302, pri kterih se vdeležuje nad 15000 pisateljev. Msgr. Tripepi je slo-

hudodelstvo. Pismouk Hodža toraj ponosno in resno odgovori sultanu:

— Nenavadno hudodelstvo mora se tudi ne navadno kaznovati. Zločinec zasluži, da se živ v možnar dene in s težkim tolkačem razdrobi.

— Ti si sam sebe obsodil — zagromi sultan nad njim in ploskne z rokami; štirje zamorci skočijo k Hodžiju in ga zvežejo. S ključi, ktere so mu vzeli, odprli so njegovo hišo in shrambe ter tam še vse dragocenosti našli, ktere mu je Muhzin v varstvo izročil.

Izenadeni Hodža, ki se je menil v največji bleščobi kopati, pozabil je na to, da pod solncem vse na dan pride, če je še tako skrito.

Prestrašen obstal je vse in tudi to, da si je brado, da se je svetila, s fosforom namazal, da je ponoči v Muhzinovo hišo stopil in da je on sam bil tisti ponočni stavec, ki je Muhzina na potovanje v Mekko pregovoril, na kterem bi bil ta kmalo um in življenje zgubil.

Sultan skliče svoje vezirje in sodnike v divan (sodna dvorana) ter toži pred njimi sam Ali Hodžija hudodelstva goljufije in nezvestobe, ter jim tudi razodene, kako je Hodža sam ta zločin obsodil. Vezirji odgovore:

— Razsodba Hodžija je pravična. Sicer je kazen nova, zato naj jo on, kijo je iznašel, tudi skusi najprvi.

Na zapoved sultana zdolbli so veliki možnar iz kamena in naredili težek železni tolkač s štirimi navskriž ležečimi ročnicami, ter ga postavili na dvorišče sultanovega dvora.

Sedaj pripeljejo Ali Hodžija v škrlatni obleki oblečenega, pokritega z zlatim turbanom in opasanega s svitlim pasom, ter ga vržejo v možnar. Štirje zamorci primejo težki železni tolkač za ročnice, ga vzdignejo in na migljeje sultana udarijo z njim v možnar. Grozno rujovanje se čuje iz možnarja; v drugo vzdignejo zamorci tolkač in sunejo z njim v možnar, sedaj čulo se je še zadušeno grgranje; ko tretjikat sunejo, slišali so se le še posamezni zdihleji in potem nič več drugega ko hrščanje zdrobljenih kosti. Tolkli so toliko časa, da so se vtrudili in v možnarju ni bilo drugega ko meša krvi, razdrobljenih kosti in svilnatih cunj.

Pred sedemdeset letmi je francoski potovalec Tavernier še videl pred sodno dvorano v Carigradu omenjeni možnar, pričo grozne sodbe grozovitega sultana Solimana.

vesno prečital čestitko, v kateri je napovedano, kolikanj si časništvo prizadéva za brambo cerkvenih pravic. Papež je v odgovoru povdarjal potrebo, kako naj katoliško časništvo nasprotuje onemu, ktero s strupom zavdaja družbinstvo, in je priporočal edinstvo v krščanskih načelih pa zmernost v besedi; pograjal je one, kateri resna, bistvo cerkveno zadevajoča vprašanja reševati hočejo samovoljno; povdarjal je pravice cerkvene do posvetne države ter vzbujal časnikarje, naj dokazujejo potrebnost njene zopetne pridobitve, kajti nikdar ni deželjska papeževa oblast opovirala blagostanja ljudskega, niti prospéha Italije niti svita mesta Rima. Naposled je pozival časnikarje, naj se borijo za načela, ktera služijo omiki in družbinskemu redu za podlago.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane 27. sveč. (O našem slovstvu.) V tukajšnjem slovenskem dnevniku čitam dopis, v kojem se priporoča podpora slovenske literature, slov. slovstva. Prav to je že stokrat premeta stvar, pa Slovencem govoriti o slovstvu je toliko, ko bob ob steno metati. Nekaj opazk moram vendar pristaviti. Dozdaj se je največa krivda valila na občinstvo, da je premalomarno. Danes hočem trditi, da so tudi pisatelji mnogo krivi. Med pisatelji je strašna nevošljivost, in drug bi rad drugzega v nič potlačil, prezrl, ob veljavo del. Če kaj izdá, ima se le dvojega nadjati: ali da bodo skušali z molčanjem ubiti ga (todtschweigen) in to je najhujše, ker potem nič ne prodá, in ima materialno zgubo — kar so „kolégi“ ravno doseči hoteli — ali pa ga bodo prav raztrgali, in mu skušali vse imé vzeti.

Večina pisateljev namreč sebe in svojo slavo bolj ljubi, nego ves napredek naroda, in če bi prav narod škodo trpel pod tem, da je le njegova „slava“ rešena. Tako gospoduje v našem slovstvu zdaj klika, ki bo vse ignorirala, kar izven nje na svetlo pride, in skušala vse pisatelje ob veljavo spraviti, ki k njej ne spadajo. Akoravno sami nič zrelega ustvariti ne morejo, vendar ne trpé, da bi kdo drug kaj dobrega naredil, rajši uničijo njega in njegov spis, in rajši vidijo, da narod brez duševne hrane ostane. Od svoje stranke bodo vsak spisek v obširnih podlistkih razpravljali in preslavljali, če pa kdo drug celo biblioteko knjig na svetlo spravi, ne bodo ne ene z besedico omenili, iz dobro prevdarjenega namena, da bi se občinstvo ne opozorilo, in da bi potem dotični pisatelj nemara celó brez zgube ostal, in si kako ime pridobil. Vendar te žalostne podobe nečem dalje razkrivati, omenjam le, da naj se nikar ne dolži vedno le občinstvo, ampak tudi enkrat grda nevošljivost nekterih pisateljev, ker pod takimi razmerami naše slovstvo ne more razcvitati. Jaz se zveselim vsake nove slovenske knjige, naj jo spiše Peter ali Pavel. Kar je dobro, naj se hvali, kar je slabo, naj se graja; čemu potem potrebujemo pisateljskih klik? Pisatelji nas zmirom svaré pred kruhoborstvom, pa so sami kruhoborci, če drug drugzega vničit in ob veljavo djeti skušajo, pa se poganjajo vendar vsi za eno in isto stvar.

To sem hotel omeniti kot pristavek k onemu članku v „Narodu“, ki govori o slovenskem časopisju in slovenski literaturi. Dixi et salvavi animam meam.

Iz Šentvida nad Ljubljano. 25. febr. Preteklo nedeljo imeli smo zopet prav prijeten večer v čitalnici. Vsi prostori bili so tako natlačeni, da jih mnogo, ki so

malo pozneje prišli, ni moglo dobiti prostora. Ker je bilo vreme jako slabo, ni prišlo k veselici nič tujih gostov zunaj enega č. gospoda. Vse se je vršilo v najlepšem redu in v veliko zadovoljnost zbranega občinstva. Tombola štela je 40 ličnih in tudi krasnih dobitkov. Po končani tomboli vršile so se druge točke programove prav redno in nepričakovano dobro. Čeravno so imele sodelovalne moči malo časa odmerjenega za učenje in pripravljane. Pevci in pevke bili so kos svojim nalogam, zlasti je g. Jovan pel s svojim jako prijetnim glasom prav dobro Nedvedovo: „Kranjska dežela“. Po končanem petji pričela se je veseloigra: „Zakonske nadloge“. Tu pa ne vemo, ktereга bi bolj pohvalili. Vsi igralci bili so na svojem mestu. Toliko smeha in dobre volje dozdej še ni nobena igra pri nas vzbudila. Za srečno izvršitev imenovane igre, ktera ni ravno posebno lahka, gre posebna hvala gospej Luciji Odlazekovi in g. Franju Tisalu, ki sta svoji težki nalogi izvrstno izpeljala in tudi druge soigralce dobro naučila. Da smo po končani igri še precej dolgo skupaj ostali in se v lepem redu in miru prosto razveseljevali, to se že tako ume. Le to nam je še omeniti, da je čitalnica napravila prav lep in okusno narejen oder za predstave pevske in dramatične.

Iz Belokranjske, o pustu 1879. (Nase težnje). Od vseh strani se sliši in bere tarnanje o slabih časih in vedno bolj rastočem obubožanju priprostega ljudstva. Žalibog, da je to bridka istina, da tožbe niso neopravičene! In če kje, velja to posebno od naše Belokranjske, ta je skoro povse pozabljena. Tužno životari naše v drugem z blagimi lastnostmi obdarovano belokranjsko ljudstvo. Težka bremenja, ktera se mu nalagajo, ga bodo gmotno, ako bo tako dalje šlo, popolnoma vničila.

Žalostnega stanja pred vsem krivo je to, da je Belokranjska skoro izolirana od drugih svojih slovenskih pokrajin. Bridko to občutimo, odkar so se naokrog železnice napravile. Dokler še ni bilo gorenjske, notranjske, in posebno štajarsko-hrvaške železnice, je bil promet vkljub slaboizpeljani cesti čez bregovite Gorijance dokaj živahen. To je bila pot, po kateri je prišel denar v Belokranjsko. Kajti daljni Gorenjci in drugi vinski trgovci so s svojimi težkimi vozovi prihajali izvrstna vina kupovat. Ali kar so železnice v druge vinske kraje razpeljane, je to nehalo, postali so tudi „komodi“ in se raje v „kupejih“ trikrat tako daleč vozijo slabejšo robo kupovat. Ali kdor hoče dobro, stanovito, nepopačeno kapljico dobiti, temu je ravno belokranjska vina svetovati. Tukaj ljudje še ne poznajo tistega pokvarjenja, kakoršne je v bolj „omikanih“ krajih pri vinski prodajalci že v navadi. Kakor ga je Bog dal, kakoršno na trti zraste, tako je belokranjsko vino brez vsakršne primesi ali priboljška. Nočem s tem reči, da ne bi umoo kletarstvo po novejših znajdbah tudi tukaj marsikaj zboljšalo, a sploh rečeno je beli Kranjec dosti umen vincar v sedanjih okolščinah, ko mu ni nikamor pot odprta. Kaj pomaga, ako je letina še tako dobra, če kmetovalec ne more ničesar spraviti v denar! Vinstvo je dozdej glavni vir do novcev, ko ga pa prodati ne more, ali pa po taki nizki ceni speča, da si najpotrebnejših naprav ne more poplačati. Tako se zdaj izvrstna vina dobivajo vederce po 2 gl. kolikor kdo hoče. Ako se od višje strani nič ne bo storilo za boljšo komunikacijo ali čez Gorijance, da se cesta po novih tehničnih načelih izpelje, ali proti Suhi Krajinji in proti Kočevskomu, ali pa, da se vendar enkrat resno začne misliti na dolensko že-

leznico, ktera bo šla čez Belo kranjsko proti Karlovcu: se naši kraji bližajo žalostnemu poginu.

Škoda, da se nič ne misli na nas; da tako krasne vinske gorice, kakor so semiška, (ki blizo od Gorijanc seza več ur daleč doli pod Črnomelj in je ena najlepših v vseh vinskih deželah), metliške, radoviške, drašičke in nadaljne vivodinske in druge hrvaške, — ne donšajo tolike koristi, kakor bi je lahko po svoji naravni legi, rodovitnosti in bogastvu. Ako bi se kdo za nas kaj brigal, bi se tu producirala vina, ki bi ne samo po domačih mestih, ampak tudi drugod kmalo izpodrinila tiste goljufivne „ekstrabutije“, k skterimi si za drag denar ljudje zdravje spodkopujejo. Pa „mundus vult decipi — ergo bibat!“

Čudno, da se v naši ljubi Avstriji toliko za nepotrebne reči potrosi, — kjer gre pa za vitalne interese zdihujočega ljudstva in za občni blagor monarhiije, se pa tako malo stori. Tako se je mislilo, da je po novem prevratu na jugu ravno za dolensko železnico več upanja, z veselo nado nas je tudi navdajalo, da se je deželni zbor kranjski, mestni zbor ljubljanski, trgovinska zbornica potegnila za potrebne in za naše kraje koristne poteze železnične od Bosne proti Sisku ali Karlovcu in po Dolenskem. Kdor le na zemljevid pogleda vidi, da so te proge železnične že po naravni legi potrebne. Če se že hoče srednja Evropa zvezati po najkrajši poti s Solunom — toraj sploh z vshodom in naša država noče sama sebi škodovati, mora izpeljati črte od Mitrovice (oziroma Soluna) čez Bosno, Novi-Karlovac-Ljubljana.

Akoravno se je za ta načrt vsaj deloma izjavila najviša oseba, vendar je madjarska spletkarija sozidala potezo Dalja-Brod, ki menda nikdar ne dospe do take veljave kot prva.

Dokler se tedaj naši Belikrajini ta komunikacijski krog ne odpre, ni misliti na boljše stanje. A ne le vino bi naš kmetovalec lahko v denar spravljaj, ampak tudi druge pridelke, ki mu zdaj nobene hasni skoro ne dajo, kakor le za domačo porabo. Koliko lepih denarjev bi si naš kmet iz raznega sadja pridobil! Znano je, da je naša okrajina sadja zelo bogata. Češenj, hrušk, jabelk, orehov, sosebnoliv (kakor češplje tu imenujejo) itd. je obilno. Celo fige in marelice bi se znale vdomačiti, kakor so se tudi poskusi s sviloprejkami dobro obnesli. Ali kaj, ker vsega tega okusnega sadja ni kam spečati? Naši mestici Črnomelj in Metlika imate sadja dovolj, da more kmetič iz okolice tu le malo prodati. V Ljubljano ali drugam ga pa, n. pr. Vipavcem enako, ne more postaviti, ker bi se prej spridilo po navadni voznji. Ko bi naše grozdje moglo priti na ljubljanski trg ali v druga mesta, mislimo, da bi po svoji večji okusnosti in prozirnosti spodrinilo vipavsko in bi naši ljudje, Vipavcem enako, lepe krajcarje lahko spravili. Ali dok nimamo boljše zveze z drugimi kraji, na to ni misliti ni. Morda ne bi bilo napačno, da bi se mestni zastopi in občinski iz Belokranjske po svojih zastopnikih v deželnem in državnem zboru v tej silno važni zadevi obrnili na višja, odločilna mesta. (Konec prih.)

Domače novice.

V Ljubljani 1. marca.

(Sveto leto) so ljubljanski knez in škof vernikom naznanili v 3. številki škofijskega lista v posebnem oklicu, nemškem in slovenskem, ki naj ga duhovni pastirji v nedeljo s prižnice vernikom razglasijo. Sv. leto se pri-

J. Biaznikovi nasledniki v Ljubljani.³